

TÌNH HÌNH CÁC CHI CỤC THUẾ THỰC HIỆN KIỂM SOÁT HOẠT ĐỘNG THU THUẾ

● NGUYỄN THỊ DUNG

TÓM TẮT:

Thực trạng kiểm soát thuế ở nước ta hiện nay còn có khoảng cách xa so với các nước tiên tiến trong khu vực và trên thế giới. Chính sách thuế chưa đồng bộ, chưa khoa học, chưa phù hợp với thông lệ quốc tế, phương pháp quản lý thuế chủ yếu còn thủ công, thủ tục quản lý còn rườm rà, phức tạp, chưa minh bạch... Vì vậy, đòi hỏi ngành Thuế phải cải cách một cách toàn diện, sâu sắc, triệt để về cơ chế và công nghệ quản lý theo hướng tiên tiến, hiện đại. Bài viết này đưa ra thực trạng kiểm soát thuế cụ thể tại các chi cục thuế, trên cơ sở đánh giá thực trạng này sẽ đưa ra giải pháp khắc phục.

Từ khóa: Kiểm soát thuế, chi cục thuế, thu thuế.

1. Thực trạng kiểm soát hoạt động thu thuế do các chi cục thuế thực hiện

Thực trạng việc kiểm soát hoạt động thu thuế tại các chi cục thuế được thể hiện qua các mặt công việc sau:

Thứ nhất, về công tác kiểm tra thuế tại trụ sở cơ quan thuế. Việc kiểm tra thuế được áp dụng đối với cả doanh nghiệp và các hộ sản xuất - kinh doanh hoạt động trên địa bàn của mỗi quận, huyện. Hàng tháng, khi nhận được tờ khai thuế của người nộp thuế nộp, cán bộ thuế phải tiến hành kiểm tra tờ khai về: tính pháp lý, các căn cứ kê khai và tính thuế; phát hiện những điều bất hợp lý hoặc dấu hiệu vi phạm các quy định về thuế để yêu cầu người nộp thuế giải trình. Theo

chỉ đạo của Tổng cục Thuế, trong thời gian qua, các cán bộ thuế đã thực hiện kiểm tra 100% tờ khai thuế của doanh nghiệp mới thành lập và các doanh nghiệp có doanh thu lớn.

Thứ hai, về công tác thanh tra, kiểm tra tại trụ sở người nộp thuế. Có thể nói, công tác thanh tra, kiểm tra là một trong những nhiệm vụ trọng tâm nhằm tăng cường công tác chống thất thu thuế. Qua công tác thanh tra, kiểm tra hàng năm, ngành Thuế đã phát hiện hàng nghìn tỷ đồng sai phạm.

Thứ ba, về công tác thanh tra, kiểm tra nội bộ ngành và của các cơ quan chức năng đối với ngành Thuế hàng năm, các cục thuế đều có kế hoạch thực hiện kiểm tra thanh tra việc thực hiện các quy trình nghiệp vụ tại các chi cục thuế trực

thuộc cũng như các phòng thuế văn phòng cục. Ngoài ra, Tổng cục Thuế cũng tổ chức thanh tra, kiểm tra sự tuân thủ ở các cục thuế và các chi cục thuế. Qua thanh tra, kiểm tra nội bộ ngành đã phát hiện nhiều sai phạm trong quá trình quản lý thuế, kịp thời chấn chỉnh, khắc phục, sửa chữa những sai phạm để việc thực hiện các quy định của pháp luật được nghiêm minh.

2. Đánh giá hoạt động kiểm soát thu thuế tại các chi cục

Kết quả

Công tác quản lý đối tượng nộp thuế được các chi cục thuế tiến hành tốt, đã đưa được hầu hết các hộ kinh doanh thực tế trên địa bàn vào diện quản lý. Các chi cục đã triển khai kế toán hộ, thanh tra các doanh nghiệp trên địa bàn, tình trạng xin nghỉ kinh doanh, khiếu kiện giảm. Ngoài ra, căn cứ vào doanh thu kê khai nộp thuế của các hộ thực hiện kế toán, cơ quan thuế có thể đánh giá mức độ thất thu để điều chỉnh mức thuế ấn định của các hộ đang nộp thuế khoán.

Công tác thanh tra, kiểm tra nội bộ ngành cũng được chú trọng. Qua công tác kiểm tra nội bộ, đã phát hiện và kịp thời chấn chỉnh những sai phạm trong công tác quản lý thu ngân sách nhà nước, tăng cường việc tuân thủ những quy định của Luật Quản lý thuế, các luật thuế có liên quan và những quy trình, nghiệp vụ trong ngành, xử lý những cán bộ vi phạm để tăng cường hiệu quả của công tác quản lý thu ngân sách nhà nước.

Các chi cục thuế đã chủ động phối kết hợp chặt chẽ với khối nội chính quán, các phường cùng với sự nỗ lực của toàn thể công chức chi cục thuế để ra nhiều biện pháp có hiệu quả thực hiện trong công tác trọng tâm của ngành và kế hoạch của ủy ban nhân dân quận, huyện đẩy mạnh công tác quản lý, đôn đốc thu nộp thuế kịp thời và tăng cường chống thất thu thuế.

Hạn chế

Trong việc lập kế hoạch thanh tra, kiểm tra thuế, các đơn vị khi xây dựng danh sách kiểm tra rủi ro chưa phân tích kỹ các đặc điểm trong chấp hành pháp luật thuế của doanh nghiệp để xây

dựng các tiêu chí phân loại doanh nghiệp có rủi ro về thuế, dẫn tới danh sách kiểm tra rủi ro chưa lựa chọn được các đối tượng thực sự có rủi ro.

Trong việc thực hiện quy trình thanh tra, kiểm tra thuế: Công tác kiểm tra hồ sơ khai thuế theo danh sách rủi ro đã được phê duyệt hiệu quả chưa cao, chủ yếu còn nặng tính thủ tục nên kết quả còn rất hạn chế.

Thuế vẫn còn bị thất thu và nợ đọng lớn làm cho nguồn thu ngân sách bị ảnh hưởng. Thất thu thuế được đề cập ở hai khía cạnh: thất thu về số hộ và thất thu về số thuế. Hiện tượng một số hộ kinh doanh cá thể không thực hiện đầy đủ chế độ đăng ký kinh doanh, đăng ký thuế còn khá phổ biến tại các chi cục.

Tình trạng hóa đơn không được chấp hành nghiêm chỉnh với nhiều hình thức khác nhau: Bán hàng với số lượng lớn nhưng không xuất hóa đơn, hóa đơn khống. Công tác xác minh hóa đơn tại các chi cục thuế được thực hiện khá tốt, nhưng chỉ đáp ứng được một phần nhỏ so với yêu cầu.

Việc thực hiện quy trình quản lý thu chưa tốt, việc theo dõi, kiểm tra chấp hành chính sách thuế trên địa bàn chưa chặt chẽ, còn để hiện tượng hộ kinh doanh không nộp thuế, dẫn đến tình trạng chây ì nợ thuế, gây thất thu cho ngân sách nhà nước.

Trình độ chuyên môn nghiệp vụ của một số cán bộ thuế ở cơ sở còn yếu kém, chưa đáp ứng được yêu cầu nhiệm vụ trong giai đoạn hiện nay. Một bộ phận cán bộ, tuy rất nhỏ nhưng cũng là hiện tượng báo động về sự suy thoái phẩm chất.

- Nguyên nhân của những hạn chế:

Một là, hệ thống thuế suất còn quá phức tạp và có nhiều bất cập: Biểu tỷ lệ thuế ấn định dùng cho các hộ kinh doanh nộp thuế theo phương pháp khoán còn nhiều bất cập, ngành nghề quá chung chung, để tạo khe hở cho việc "lách luật", tránh thuế và vận dụng tùy tiện, tiêu cực.

Hai là, tổ chức bộ máy tuy đã được tăng cường về chất lượng, nhưng trình độ nghiệp vụ và kiến thức về kế toán, nghiệp toán, phân tích đạo đức, tác phong của một số cán bộ thuế còn nhiều hạn chế, chưa đáp ứng được yêu cầu quản lý ngày

càng cao trong tình hình hoạt động kinh doanh có nhiều mặt hàng đa dạng, phức tạp.

Ba là, công tác tuyên truyền được chú trọng nhưng chưa phát huy được tác dụng nâng cao ý thức của các tầng lớp dân cư trong việc chấp hành tốt nghĩa vụ khai báo, nộp thuế đúng pháp luật.

Bốn là, công tác thanh tra, kiểm tra chưa được tiến hành thường xuyên gắn với việc xử lý nghiêm minh các vi phạm nhằm phát huy được tác dụng giáo dục, răn đe, nâng cao dân trí về nghĩa vụ công dân đối với thuế.

Năm là, công tác xử lý vi phạm cưỡng chế về thuế còn chưa đủ liều lượng cần thiết, do đó, chưa thúc đẩy được tinh thần tự giác của các đối tượng nộp thuế về nghĩa vụ của mình.

3. Giải pháp hoàn thiện công tác kiểm soát thu thuế tại các chi cục

Một là, hoàn thiện hệ thống pháp luật và tính pháp chế về thuế. Xây dựng hệ thống chính sách thuế đồng bộ, có cơ cấu hợp lý phù hợp với nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, gắn với hiện đại hóa công tác quản lý thuế nhằm đảm bảo chính sách động viên thu nhập quốc dân, đảm bảo nguồn lực tài chính phục vụ sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước; góp phần thực hiện bình đẳng, công bằng xã hội và chủ động trong hội nhập kinh tế quốc tế.

Hai là, tăng cường công tác quản lý thu, chống thất thu thuế để tăng cường công tác kiểm soát thuế, tại các chi cục thuế cần tập trung vào một số giải pháp: Tăng cường quản lý đối tượng nộp thuế trên địa bàn; Thực hiện đồng bộ các biện pháp quản lý hành thu đối với tất cả các khoản thu, các sắc thuế, từng địa bàn, từng đối tượng nộp thuế; Tăng cường công tác quản lý nợ và cưỡng chế thuế.

Ba là, thực hiện các biện pháp tăng cường hiệu lực công tác thanh tra, kiểm tra thuế. Cần chuyển hẳn từ cơ chế thanh tra nhằm vào tất cả các đối tượng nộp thuế hiện hành sang cơ chế thanh tra theo mức độ các vi phạm về thuế; Thay đổi cách thức tiến hành thanh tra, kiểm tra tại đơn vị công cần cho phù hợp. Tiếp đến, cần trình Nhà nước bổ sung chức năng điều tra các vụ án vi phạm pháp

luật về thuế để điều tra xử lý nhanh chóng, kịp thời chống thất thu thuế, răn đe, ngăn chặn các hành vi gian lận tiền thuế.

Bốn là, đổi mới quy trình thanh tra, kiểm tra thuế theo hướng xác lập đầy đủ hệ thống thông tin về người nộp thuế. Xây dựng tiêu chí để đánh giá phân loại người nộp thuế để lập kế hoạch thanh tra. Việc tiến hành thanh tra phải hướng vào đối tượng có gian lận thuế; trong đó thanh tra trực tiếp vào hành vi gian lận.

Năm là, tăng cường công tác tuyên truyền và tư vấn về thuế. Để người nộp thuế chấp nhận và thực hiện nghiêm túc các luật, pháp luật thuế, trước hết cần phải làm cho họ hiểu rõ và thông suốt các chính sách thuế, đồng thời hiểu được rõ ràng nghĩa vụ của họ phải làm gì. Do đó, trong thời gian tới, cần xem công tác tuyên truyền giải thích, tư vấn thuế là một trong những công tác trọng tâm nhằm tạo điều kiện thuận lợi cho hoạt động thu ngân sách nhà nước được nhẹ nhàng, và hiệu quả cao nhất.

Sáu là, hiện đại hóa trang thiết bị ngành Thuế phục vụ công tác kiểm soát hoạt động thu ngân sách nhà nước. Kinh tế nước ta những năm tới đây sẽ phát triển với tốc độ cao theo xu hướng hội nhập, toàn cầu hóa và chịu ảnh hưởng mạnh của sự phát triển Internet và công nghệ thông tin, theo đó, phát sinh những hình thức kinh doanh mới như thương mại điện tử, bán hàng, thanh toán qua mạng, quản trị kinh doanh của doanh nghiệp ngày càng được tin học hoá,... sẽ gây áp lực lớn đối với hệ thống quản lý thu thuế. Để đáp ứng được nhiệm vụ quản lý thuế trong giai đoạn mới, ngành Thuế buộc phải đẩy nhanh tiến độ hiện đại hóa, áp dụng ứng dụng công nghệ tin học để tạo khả năng thích ứng cao và khả năng xử lý, phân tích được khối lượng thông tin khổng lồ, kết nối thông tin với các ngành và các quốc gia để quản lý được tình trạng thực hiện nghĩa vụ nộp thuế của từng người nộp thuế. Mặt khác, ngành Thuế phải ứng dụng công nghệ thông tin trong lĩnh vực cung cấp thông tin về thuế cho người nộp thuế một cách nhanh chóng, thuận tiện nhất nhằm nâng cao chất lượng phục vụ và tăng cường tính tự giác tuân thủ luật thuế của người nộp thuế ■

TÀI LIỆU THAM KHẢO:

1. *Giáo trình Kế toán - Kiểm toán, Học viện Tài chính.*
2. *Báo cáo Kiểm toán Nhà nước 2015, 2016, 2017.*
3. *Quốc hội, Luật Ngân sách nhà nước.*
4. *Dương Thị Bình Minh (2005), Quản lý tài chính công ở Việt Nam, NXB Tài chính.*

Ngày nhận bài: 16/3/2019

Ngày phản biện đánh giá và sửa chữa: 26/3/2019

Ngày chấp nhận đăng bài: 4/3/2019

Thông tin tác giả:

ThS. NGUYỄN THỊ DUNG

Khoa Kế toán

Trường Đại học Kinh tế - Kỹ thuật công nghiệp

**THE CURRENT SITUATION OF CONTROLLING TAX
COLLECTION AT TAX DEPARTMENTS**

● Master. **NGUYEN THI DUNG**

Faculty of Accounting

University of Economics - Technology for Industries

ABSTRACT:

The current situation shows that the tax control of Vietnam is left behind developed countries in the world and also in the region. Vietnam's tax policy is not synchronous, well-organized and not in line with international practices. In addition, Vietnam mainly uses manual tax management methods with cumbersome and not transparent management procedures. As a result, it is necessary for the taxation sector of Vietnam to reform its management mechanism comprehensively and profoundly and implement up-to-date technology. This paper introduces and evaluates the current situation of tax control in tax departments, thereby proposing some related solutions.

Keywords: Tax controlling, tax department, tax collection.